

REPUBLIKA HRVATSKA

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom

Zagreb, 24. studenoga 2022. godine

Priopćenje povodom 25. studenoga - Svjetski dan borbe protiv nasilja nad ženama

Svake godine, 25. studenoga, obilježava se Svjetski dan borbe protiv nasilja nad ženama. Nasilje nad ženama predstavlja grubo kršenje temeljnih ljudskih prava žena zajamčenih nacionalnim i međunarodnim zakonodavstvom.

U Republici Hrvatskoj, prema stanju na dan 1. rujna 2022. godine živi 624.019 osoba s invaliditetom (Hrvatski zavod za javno zdravstvo) od čega je 353.550 muškog spola (56,7%) i 270.469 ženskog spola (43,3%) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 16,00% ukupnog stanovništva. S obzirom na ukupni broj stanovnika, žene s invaliditetom čine oko 7% od ukupnog broja stanovništva. Unatoč tome, žene s invaliditetom su posebno ugrožena skupina čiju je vidljivost teško pokazati u sferi javnosti.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstva policije vezano za počinjenje prekršaja nasilja u obitelji počinjenog na štetu osoba s invaliditetom tijekom 2021. godine, 108 su žrtve s invaliditetom, od kojih je 48 žrtava muškog spola, dok je 60 osoba ženskog spola.

Od ukupnog broja žrtava kaznenog djela nasilja u obitelji oštećeno je 36 osoba s invaliditetom, od kojih je 26 žrtava ženskog spola te ukupno 10 žrtava muškog spola. Uspoređujući podatke sa podacima iz 2019.g. i 2020.g. godine vidljiv je porast u broju kaznenih prijavi nasilja u obitelji. Kvalificiranje nasilja u obitelji kao kaznenog djela ukazuje na teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji i izazivanje osjećaja straha i poniženja te stanja dugotrajne patnje za samu žrtvu ili njoj blisku osobu, a što je sa stajališta zaštite temeljnih ljudskih prava izrazito zabrinjavajuće. Kao što je vidljivo, žrtve su većinom žene s invaliditetom, neovisno radi li se o prekršaju ili kaznenom djelu nasilja u obitelji.

Temeljne prepreke za iniciranje odgovarajućih postupaka pred nadležnim tijelima su najčešće ovisnost žena s invaliditetom o osobama koje čine kaznena djela (i prekršaje) na njihovu štetu, neizvjesni i iscrpljujući sudski postupci, dok se kazne počiniteljima najčešće izriču u visini zakonskog minimuma i kao takve su nezadovoljavajuće za žrtvu te ne pridonose odvratanju nasilnika od počinjenja novih kaznenih djela.

Stoga smo mišljenja i preporučujemo nadležnim tijelima sustavno i kontinuirano:

- raditi na izgradnji javno financiranog sustava podrške za sve osobe s invaliditetom, posebice žene, kako bi se omogućila njihova egzistencijalna emancipacija od počinitelja iz bliskog okruženja;
- djelovati na prevenciji nasilja, učenju o rodnoj ravnopravnosti kao i o nultoj stopi tolerancije na nasilje prema svim osobama, uključujući djecu i odrasle s invaliditetom, već od najranije dobi;

- raditi na osnaživanju žena s invaliditetom kako bi prepoznale različite oblike nasilja i na njima prilagođen način se informirale o mogućnostima ostvarivanja zaštite i stekle povjerenje u postojeće sustave podrške i zaštite;
- djelovati na osiguranju prilagođenog smještaja u skloništa za žrtve nasilja i ženama s invaliditetom, pogotovo onima kojima je potreban visok stupanj podrške te razvijanje alternativnih oblika smještaja i podrške nakon izlaska iz skloništa;
- provoditi senzibiliziranje kao i sustavnu, dugotrajnu edukaciju za osobe različitih struka (policije, državnog odvjetništva, sudova, institucija i organizacija civilnog društva) koje rade sa osobama s invaliditetom, posebice ženama, kao žrtvama nasilja.

Anka Slonjšak,
pravobraniteljica za osobe s invaliditetom